

Metodika
Blok 5
Studená válka

LEKCE

19

Studená válka

CÍLOVÁ SKUPINA

ZŠ / 14–15 let

ČASOVÁ DOTACE

90 minut

MEZIPŘEDMĚTOVÉ
VZTAHY

Občanská výchova /
Etická výchova /
Mediální výchova

KLÍČOVÁ SLOVA

bipolární svět /
propaganda / média /
dobové perspektivy

Anotace lekce

Lekce pracuje se sadou vizuálních, textových a audio pramenů týkajících se různých aspektů spojených s tématem atomové bomby v období studené války (trvalá hrozba, politické téma, nástroj propagandy, součást populární kultury ad.). Žáci začínají skupinovou práci tvorbou myšlenkové mapy, v níž shrnují své prekoncepty. Poté sledují ukázky z amerického školního instruktážního filmu z 50. let 20. století a rekonstruují význam jeho dobového sdělení. Během navazující hry pak ve skupinách shromažďují kurátorsky vybrané prameny a doplňují je na myšlenkovou mapu.

Badatelská otázka

Jak atomová bomba ovlivňovala život v období studené války?

Vzdělávací cíle

Obsah

— Žáci se seznamují s významy a vlivem atomové bomby na společnost, kulturu a politiku v období studené války.

Historické myšlení:

Vztah k minulosti

— Žáci vnímají různé úhly pohledu na jedno konkrétní historické téma.

Badatelské dovednosti

— Žáci se učí třídit a uspořádat různorodé zdroje informací.

Vazba lekce na RVP ZV (2021)

D-9-8-01 / Vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků

Zdroj

Zdroj 1

Dokument Duck and Cover, 1951

Učitel spouští dvě ukázky:

1) 0:00–0:55 (animovaná část)

2) 3:00–4:20 (scény ve škole a signál sirén)

<https://www.loc.gov/item/mbrs01836081/>

název

link

komentář

Instruktažní film civilní obrany USA z roku 1951 určený pro dětské diváky. Obsahem filmu je názorný popis metody osobní ochrany před účinky jaderného výbuchu shrnutý do hesla „duck and cover“ („skrčit se a ukryt“). Tato instrukce a její nácvik představovaly součást výuky několika generací žáků amerických škol od počátku padesátých do konce osmdesátých let minulého století, tedy po celé období studené války.

Volný překlad komentáře v ukázkách:

1) první ukázka – stopáž 0:00–0:55

„Byl jednou jeden želvák, jmenoval se Bert a byl velmi ostražitý. Když mu hrozilo nebezpečí, nikdy nepřišel k úhoně, protože přesně věděl, co udělat. Přikrčil se a schoval se.“

Udělal to, co se musíme naučit my všichni – ty i ty! Přikrčit se a schovat se. – Dobře si zapamatujme, milí přátelé, co želvák Bert udělal, protože každý z nás se musí naučit stejnou věc. A o tom je náš film: Přikrčit se a schovat se.“

2) druhá ukázka – stopáž 3:00–4:20

„Vy ani já nemáme takový krunýř jako želvák Bert, do kterého bychom se mohli schovat. Proto se musíme ochránit jinak. Nejprve se skrčíte a pak si rukama velmi pečlivě zakryjete zadní stranu krku a tvář. Skrčíte se a schováte se například pod stůl, lavici nebo cokoli jiného, co je poblíž. – Ve škole, kam chodí Betty, se také mluví o atomové bombě. Betty se ptá své paní učitelky: ‚Jak poznáme, kdy může atomová bomba vybuchnout?‘ A paní učitelka vysvětluje, že existují dva druhy útoku: s varováním a bez varování. Předpokládáme, že většinou budeme předem varováni, než dojde k výbuchu. A že tedy budeme mít dostatek času dostat se do našich domovů, škol nebo na jiné bezpečné místo. Pracovníci naší civilní obrany udělají, co bude v jejich silách, aby nás varovali ještě předtím, než k nám nepřátelská letadla bombu dopraví. – Když zazní signál, můžete být zrovna uprostřed hry na školním dvoře. Tento signál znamená, že musíte okamžitě všeho nechat a urychleně se dostat na nejbližší bezpečné místo. Vždy mějte na paměti: záblesk atomové bomby může přijít kdykoli, bez ohledu na to, kde právě jste!“

Návrh postupu

 Fáze	 Popis	 Učitel	 Žák	 Komentáře
Fáze 1 5 minut	úvod: badatelská otázka, cíle, průběh hodiny	<ul style="list-style-type: none">Představí badatelskou otázku a způsob dnešní práce. Nechá žáky rozlosovat do skupin.	<ul style="list-style-type: none">Vylosuje si kartičku s obrázkem. Vytvoří skupinu podle pravidla, že v každé skupině musí být max. jedna stejná kartička.	<ul style="list-style-type: none">Losovací kartičky. Skupiny cca po pěti lidech. Nevadí, pokud ve skupině nebudou zastoupeny všechny typy kartiček (tzn. ve třídě nebude dobře dělitelný počet žáků).
Fáze 2 10 minut	tvorba myšlenkové mapy na téma „atomová bomba“	<ul style="list-style-type: none">Předá žákům do skupin připravený velký papír (ideálně velikost flipchartu), nůžky a lepidlo.	<ul style="list-style-type: none">Ve skupinách si upraví papír podle instrukce v pracovním listu. Začínají vytvářet myšlenkovou mapu. Mohou do ní nalepovat i obrázky z kartiček, které si vylosovali.	<ul style="list-style-type: none">Vybrané evokační prameny spojené s využitím atomové bomby ve 2. světové válce. Učitel může přidat další prameny nebo nahradit za jiné, např. v návaznosti na probranou látku.
Fáze 3 5 minut	shrnutí myšlenkové mapy	<ul style="list-style-type: none">Shrnuje s žáky prekoncepty o atomové bombě.		<ul style="list-style-type: none">Shrnutí může provádět celá třída společně nebo může každá skupina vyslat jednoho člena do ostatních skupin, aby si mapy vzájemně porovnali a doplnily.
Fáze 4 10 minut	práce se zdrojem 1 – video Duck and Cover	<ul style="list-style-type: none">Popíše, co se v ukázkách děje, pomůže s překladem. Může využít překlad umístěný v oddílu „Komentáře ke zdrojům“.	<ul style="list-style-type: none">Sleduje videoukázky. Doptává se v případě, že něčemu neporozumí.	<ul style="list-style-type: none">Ukázky lze přehrát 2x. Je důležité, aby všichni žáci porozuměli obsahu sdělení, cizí jazyk nesmí být překážkou.
Fáze 5 5 minut	práce se zdrojem 1 – sdílení pocitů z videa		<ul style="list-style-type: none">Skupina vyplňuje své pocity z videoukázek.	<ul style="list-style-type: none">Učitel může vysvětlit, proč je důležité zabývat se nejprve pocity a poté faktickou stránkou dokumentu.

Fáze

Popis

Učitel

Žák

Komentáře

Fáze 6 10 minut

práce se zdrojem 1 – odpověď na otázku: Které informace o atomové bombě si měli tehdejší žáci s pomocí filmu zapamatovat?

- Nechá žáky ve skupinách odpovídat na otázku. Mezitím rozmístí po třídě / škole / školní zahradě kartičky s kurátorský popsanými prameny. Poté shrne odpovědi žáků na otázku.
- Skupina odpovídá na otázku. Během shrnutí si na svůj papír může doplnit další postřehy.
- Shrnutí může probíhat rozdílnými způsoby, např. každá skupina řekne jednu věc a z ostatních zvednou ruce vždy ti, kteří si zapsali stejnou informaci. Žáci si na svůj skupinový papír doplňují další informace, které si uvědomí během diskuse ve třídě.
- Hra je vhodná zejména pro venkovní prostředí školního pozemku či zahrady. V interiéru ji lze nahradit metodou losování: zástupci z jednotlivých skupin si střídavě tahají kartičky ze společného balíčku.

Fáze 7 30 minut

hra / losování a analýza kartiček

- Vysvětluje pravidla. Na daném území jsou rozmístěny kartičky obsahující jednotlivé prameny a informace k tématu atomové bomby. Žáci mají za úkol najít kartičky a přinést je k pracovnímu stolu své skupiny. Mohou nést vždy jen jednu. Když během hledání zazní zvuk sirény nebo heslo „duck and cover“, musí se každý schovat stejně jako v dobovém videu.
- Žáci ve skupinách sbírají kurátorský vybrané prameny s popiskami (kartičky). Pokud mají stejné lístečky, mohou je vzájemně měnit. Po ukončení hry si žáci pročítají informace na kartičkách a lepí je na papír. Kartičky mohou libovolně seskupit, popisovat a komentovat, nemusí použít všechny.
- Kartičky je dobré vytisknout vícekrát (např. 3×–5×), aby žáci měli dostatek pramenů, s nimiž mohou pracovat. Učitel může mezi kartičky přidat i vlastní prameny.
- Hra je vhodná zejména pro venkovní prostředí školního pozemku či zahrady. V interiéru ji lze nahradit metodou losování: zástupci z jednotlivých skupin si střídavě tahají kartičky ze společného balíčku, následně je ve skupinách zpracovávají.

Fáze 8 15 minut

odpověď na badatelskou otázku a její reflexe

- Shrne průběh hodiny: úvodní práci s prekoncepty, navazující podrobnější práci s jedním konkrétním pramenem (práce s pocíty a fakty), poté seznámení s dalšími dílčími aspekty tématu atomové bomby. Následně učitel vyzve žáky k vyplnění odpovědi na závěrečnou otázku a zdůrazní, aby přitom využili vše, co si během hodiny uvědomili.
- Žáci doplní odpověď na badatelskou otázku, poté se seznamují s vyplněnými „papíry“ ostatních skupin, díky nimž si mohou své odpovědi dále upřesnit.

Kritéria hodnocení

Základní úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žáci si uvědomí, že atomová bomba společnost ovlivňovala. Žáci přijdou na jednu skutečnost, kterou popíší. V rámci odpovědi využívají svou předchozí práci.

Příklad odpovědi

Atomová bomba ovlivňovala život hodně. Lidé se jí báli. Jak se proti ní bránit, se dozvíдалy děti už ve škole (dokument Duck and Cover).

Střední úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žáci popisují různé aspekty života, které jednoduše strukturují. V rámci odpovědi využívají svou předchozí práci.

Příklad odpovědi

Atomová bomba ovlivňovala život lidí – báli se jí, protože viděli, co může způsobit. Atomová bomba ovlivnila politiku (volby, vztah USA a SSSR), dětství (časopisy, školní výuku), kulturu (film, umění).

Pokročilá úroveň

Charakteristika odpovědi na badatelskou otázku

Žáci popíší více aspektů života, který ovlivňovala atomová bomba. V rámci odpovědi využívají předchozí práci a aspekty jsou schopni strukturovat a vyvodit z nich závěry.

Příklad odpovědi

Atomová bomba ovlivňovala život lidí na několika úrovních. Strach z atomové bomby byl všudypřítomný a mnohdy i vládou podporovaný. Děti se s ní mohly setkat v dětských časopisech a básničkách, ve škole při výuce, při slavení státních svátků. V dospělosti v rámci propagandy v novinách či při volbách. Atomová bomba mohla během chvilky zničit svět, proto byla snaha ji nepoužít a jenom s ní zastrašovat nepřítele.

Přílohy

Evokační prameny / Motivy na losovací kartičky a prvky na úvodní myšlenkovou mapu

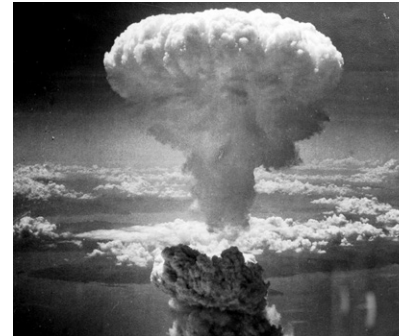

Hirošima po bombardování

název

[https://cs.wikipedia.org/
wiki/Hirošima#/media/
Soubor:AtomicEffects-Hiroshima.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Hirošima#/media/Soubor:AtomicEffects-Hiroshima.jpg)

link

Atomový hřib

název

[https://commons.wikimedia.org/wiki/
Category:Nuclear_weapons#/media/
File:Nagasakibomb.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Nuclear_weapons#/media/File:Nagasakibomb.jpg)

link

Robert Oppenheimer

název

[https://cs.m.wikipedia.org/wiki/
Soubor:Oppenheimer_Los_Alamos_
portrait.jpg](https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Soubor:Oppenheimer_Los_Alamos_portrait.jpg)

link

„Jaderné tlačítko“

název

[https://www.adweek.com/
performance-marketing/twitter-trump-
nuclear-button-tweet/](https://www.adweek.com/performance-marketing/twitter-trump-nuclear-button-tweet/)

link

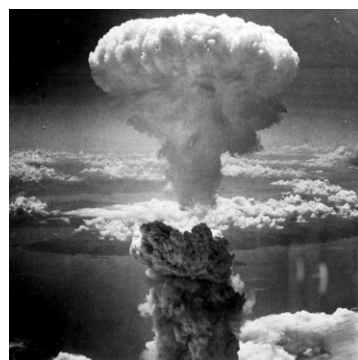
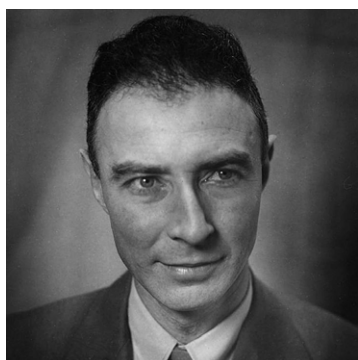
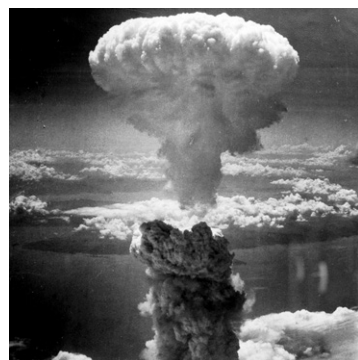
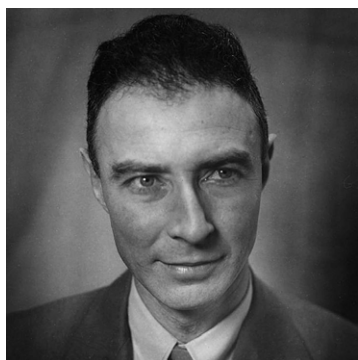
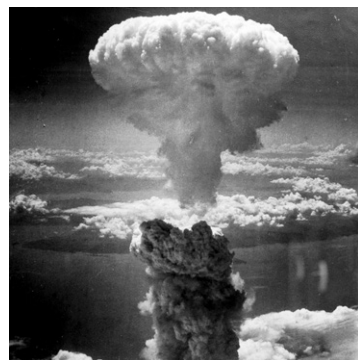
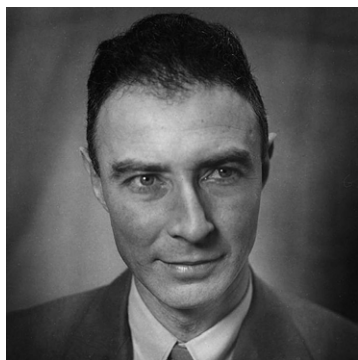

Bomba

název

[https://commons.wikimedia.org/wiki/
File:Atombombe_Little_Boy_2.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Atombombe_Little_Boy_2.jpg)

link

1

Prezident USA Jimmy Carter a sovětský vůdce Leonid Iljič Brežněv podepisují 18. června 1979 ve Vídni smlouvu (tzv. SALT II) o vzájemném omezení počtu strategických zbraní, zejména raket s jadernými hlavicemi. Dohoda byla výsledkem několikaletého vyjednávání obou velmocí, k němuž vedly obavy z ohromné síly těchto zbraní, které by v případě rozpoutání válečného konfliktu byly schopny vyhladit veškerý život na Zemi.

Zdroj: Wikimedia (2022)

2

„I přes nejpřísnější bezpečnostní opatření je možné, že technická nebo lidská chyba, omyl či neautorizovaná akce odstartuje nukleární výbuch, nebo dokonce nukleární válku.“

Úryvek z dohody mezi USA a SSSR z roku 1971

3

Zdroj: ČTK (2022)

Maketa atomové bomby s nápisem ATOM – USA FANTOM nesená v prvomájovém průvodu na Václavském náměstí v Praze roku 1951. Průvod představoval oslavu tehdejší politiky československého komunistického režimu, která se opírala o spolupráci se Sovětským svazem. V rámci oficiální propagandy byla bomba prezentována jako hrozba v rukou USA, které by ji mohly využít k rozpoutání nové světové války, zatímco Sovětský svaz (který měl tuto zbraň v té době již rovněž k dispozici) byl vykreslován jako jediná záruka míru a stability.

4

„Věděl jsem velmi dobře, že pokud jsem se rozhodl špatně, tak už nebude nikdo, kdo by moji chybu mohl napravit.“

Podplukovník ve výslužbě Stanislav Jevgrafovič Petrov v rozhovoru pro BBC

Stanislav Jevgrafovič Petrov, důstojník sovětské protivzdušné obrany na radarové základě 90 kilometrů od Moskvy. Dne 26. září 1983 spustil radarový systém varování před blížícími se americkými raketami směřujícími na Sovětský svaz. Petrov v krátkém čase zprávu vyhodnotil jako falešný poplach, a nedal proto podnět k odvetnému jadernému útoku na USA, který by pravděpodobně způsobil okamžité rozpoutání jaderné války. Petrovovo rozhodnutí se ukázalo jako správné, následné vyšetřování potvrdilo poruchu systému.

5

Zdroj: IMDb.com (2022)

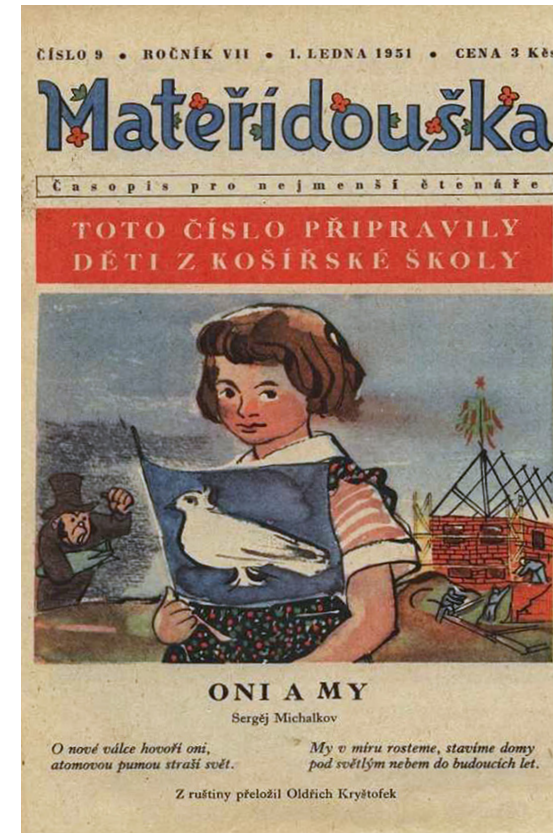

Americký televizní film Den poté (The Day After) z roku 1983. Jeho příběh se odehrává v polovině 80. let, kdy se Sovětský svaz rozhodne násilím obsadit tehdejší západní Německo, což vyvolá odpor Spojených států amerických. Konflikt mezi oběma velmocemi nakonec přeroste v globální jadernou válku, v níž SSSR i USA odpálí své atomové bomby. Hlavní postavy filmu (obětavý chirurg, student medicíny, běžná americká rodina) se snaží vyrovnat s následky této katastrofy a přežít ve zcela změněném světě.

6

Text básničky: „O nové válce hovoří oni – atomovou pumou straší svět. – My v míru rosteme, stavíme domy – pod světlým nebem do budoucích let.“

Časopis Mateřídouška byl založen po druhé světové válce na popud básníka Františka Hrubína jako literární časopis pro nejmenší čtenáře (děti předškolního věku a prvních ročníků školy). Propaganda v Sovětském svazu a státech východního bloku soustavně spojovala atomovou bombu výhradně se snahou USA rozpoutat novou válku. Jadernými zbraněmi přitom v této době disponoval i Sovětský svaz.

Zdroj: Staré dětské časopisy (2018)

7

„Američané by v Rusku vyhladili 100 milionů lidí. I my bychom vygumovali nejméně polovinu amerického obyvatelstva. S jediným rozdílem: Kdo by byl zaútočil jako první, žil by o 20 minut déle.“

Ruský podplukovník ve výslužbě Stanislav Jevgrafovič Petrov v rozhovoru pro BBC v roce 2013

Vztahy mezi USA a Sovětským svazem byly zejména v osmdesátých letech velmi napjaté. Obě velmoci se snažily vzájemně zastrašit rozsáhlým arzenálem jaderných zbraní, kvůli němuž by případná válka skončila zničením obou stran.

Zdroj: iDNES.cz (2015)

8

Záběr z amerického filmu Planeta opic (Planet of the Apes) z roku 1968. Jeho hlavní postavou je astronaut, který odletí do vesmíru a vrátí se po neurčitě dlouhé době zpět. Zemi však nachází pod nadvládou opic, které se chopily moci poté, co se lidstvo zničilo v jaderné válce. Filmů, v nichž se objevuje motiv jaderné hrozby, vznikala v Hollywoodu od 60. let celá řada.

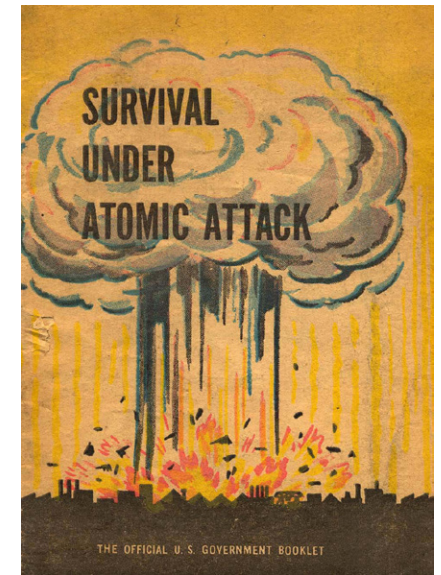
Zdroj: Wikipedia (2022)

9

Zdroj: Wikipedia (2022)

Příručka americké vlády Survival Under Atomic Attack (Jak přežít jaderný útok) vydaná roku 1950, tedy rok po úspěšném testu atomové bomby v Sovětském svazu. Text poskytoval občanům stručný návod, jak chránit sebe, své obydlí, jídlo a vodní zdroje v případě jaderného výbuchu.

10

Zdroj:
Vintage News Daily (2020)

Novinový popis k fotografii z 9. března 1951: „Dvaadvacetiletá kráska Liliana Orsi z Říma předvádí svůj nový atomový účes a fotografii jaderného výbuchu, která ji inspirovala. Vytvořit tento účes trvalo kadeřníkovi 12 hodin, takže jej nedoporučujeme ke každodennímu nošení. Je v něm cosi staromódního a zároveň nebezpečně nového.“

Zaměstnanci Jednotného zemědělského družstva v obci Mezno ve středních Čechách v rámci cvičení civilní obrany roku 1979 předvádějí novinářům očišťování dobytka od účinků radiace. Prezentace podobných akcí v médiích měla ukázat připravenost tehdejšího socialistického Československa na případný válečný konflikt s využitím jaderných zbraní, při němž by bylo nutné zajistit zdravotně nezávadné potraviny (mléko, maso).

Zdroj: ČTK (2022)

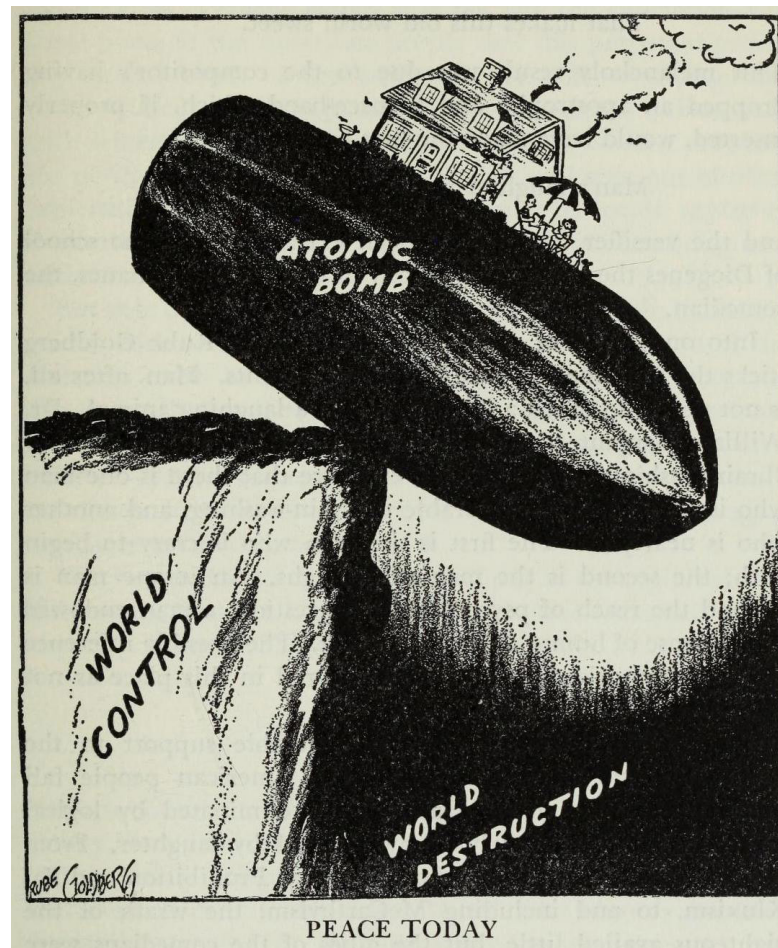

11

12

Satirická kresba otištěná 22. července 1947 v americkém deníku The Sun ukazovala na poválečné riziko atomové bomby. Kreslíř Rube Goldberg byl za tuto karikaturu v roce 1948 oceněn Pulitzerovou cenou.

Zdroj: Wikimedia Commons (2022)

13

Skupiny demonstrantů žádajících jaderné odzbrojení v parku Turnham Green v Londýně na jaře roku 1959. Velká Británie úspěšně otestovala atomovou bombu v roce 1952, a stala se tak třetím státem světa (po USA a Sovětském svazu), který tuto zbraň získal. Od 50. let probíhaly v řadě evropských států pochody a demonstrace proti hrozbě jaderné války, kterých se účastnily desetitisíce lidí. Tato hnutí podpořila i řada vědců a intelektuálů.

Překlad textů na transparentech:

„Ano! Máme možnost volby.“

„Mléko + radiace = rakovina“

„Hirošima – Nagasaki – Londýn“

„Jedna bomba usmrtí dva miliony lidí.“

Zdroj: ČTK (2022)

14

Zdroj:

Základní škola Aloise Klára Úštěk (2022)

Podobně jako v americkém filmu Duck and Cover probíhala také ve školách států východního bloku včetně Československa tzv. branná cvičení dětí a mládeže (obvykle dvakrát ročně). Jejich obsahem byl nácvik evakuace a chování v případě chemického nebo jaderného útoku. Žáci si během cvičení oblékali pláštěnky a igelitové pytle na nohy a ruce, trénovali běh s nasazenou plynovou maskou apod. Po roce 1989 byl školní předmět branná výchova v Československu zrušen.

15

Zdroj:

Wikimedia Commons (2022)

Památník míru v Hirošimě, zvaný též Atomový dóm, je jedinou stavbou, která ve městě zůstala stát (i když značně poškozena) po výbuchu atomové bomby 6. srpna 1945. Původně šlo o průmyslový palác postavený roku 1915 podle projektu českého architekta Jana Letzela. Po skončení války bylo torzo budovy záměrně ponecháno bez jakýchkoli úprav, aby připomínalo hirošimskou tragédii.

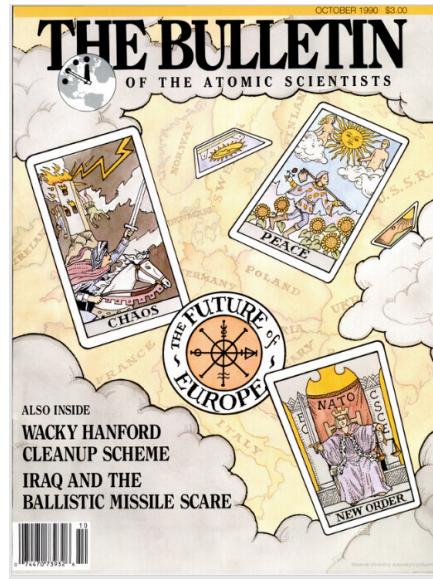

16

Zdroj: iDNES.cz (2022)

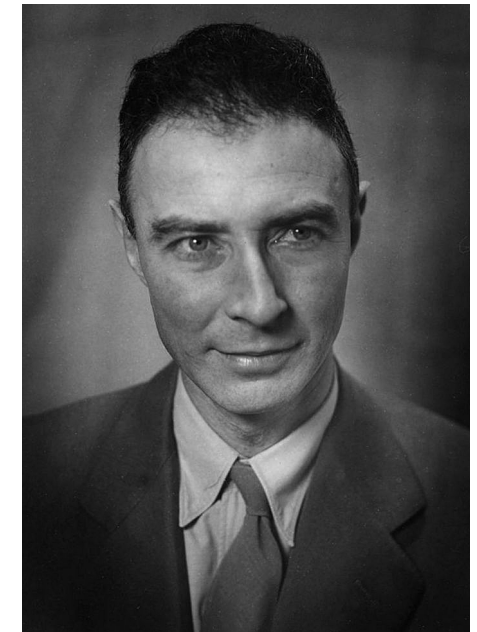
„Nehod byly tisíce. Jen v letech 1950–1968 bylo oficiálně zaznamenáno 1 250 selhání a nehod týkajících se jaderných zbraní.“

Bulletin of the Atomic Scientists (Časopis jaderných vědců), červen 1990.

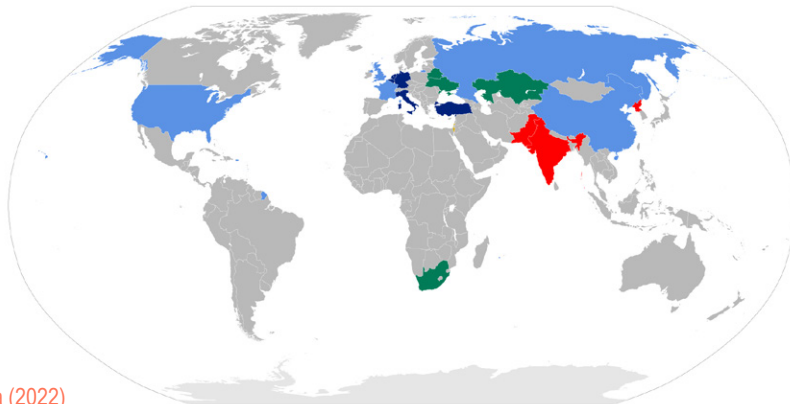
18

„Věděli jsme, že svět už nikdy nebude stejný. Někteří lidé se smáli. Několik jich plakalo. Většinou jen mlčeli. Vzpomněl jsem si na část z hinduistického eposu Bhagavadgíta. Bůh Višnu zkouší přesvědčit Prince, že by měl konat svou povinnost. Aby na něj zapůsobil, vzal na sebe jednu ze svých mnohorukých podob a řekl: ‚Ted’ se stávám smrtí, ničitelem světů.‘ Myslím, že na něco takového v tu chvíli pomyslel svým způsobem každý z nás.“

Zdroj: Wikipedia (2022)

Fyzik Robert Oppenheimer, vedoucí vývoje atomové bomby, popisuje své pocity po historicky prvním jaderném testu 16. července 1945 v americké poušti Alamogordo v Novém Mexiku.

17

Zdroj: Wikipedia (2022)

Mapa států, které po druhé světové válce postupně získaly jaderné zbraně (světle modře, červeně a žlutě): USA (od roku 1945), Sovětský svaz, dnes Rusko (od 1949), Velká Británie (od 1952), Francie (od 1960), Čína (od 1964), Izrael (od 60. let), Indie (od 1974), Pákistán (od 1998), Severní Korea (od 2006).

Přílohy

Seznam prvků pro hru

1 / fotografie

prvek a link

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Carter_Brezhnev_sign_SALT_II.jpg

2 / citát

prvek a link

https://www.idnes.cz/technet/vojenstvi/atomova-valka-tesne-okamziky-close-calls.A150610_174228_vojenstvi_pka

3 / fotografie

prvek a link

<https://multimedia.ctk.cz/foto/document/1001497/84>
(zdroj ČTK)

4 / citát

prvek a link

https://www.idnes.cz/technet/vojenstvi/atomova-valka-tesne-okamziky-close-calls.A150610_174228_vojenstvi_pka

5 / plakát

prvek a link

<https://www.imdb.com/title/tt0085404/mediaviewer/rm122856449/>

6 / fotografie

prvek a link

<https://www.detske-casopisy.cz/materidouska-7-rocnik-1950-51/>

7 / citát + fotografie

prvek a link

https://www.idnes.cz/technet/vojenstvi/atomova-valka-tesne-okamziky-close-calls.A150610_174228_vojenstvi_pka

8 / fotografie

prvek a link

[https://en.wikipedia.org/wiki/Planet_of_the_Apes_\(1968_film\)#/media/File:Potaending.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Planet_of_the_Apes_(1968_film)#/media/File:Potaending.jpg)

9 / fotografie

prvek a link

https://en.wikipedia.org/wiki/Survival_Under_Atomic_Attack

10 / fotografie

prvek a link

<https://vintagenewsdaily.com/atomic-bomb-hairdos-from-the-1940s-and-1950s/>

11 / fotografie

prvek a link

<https://lms.historylab.cz/katalog/cviceni/proc-ocistovali-kravy>
<https://historylab.cz/cviceni-aktualni/assets/pdf/doporuceny-postup/proc-ocistovali-kravy.pdf> (foto Libor Hajský, zdroj ČTK)

12 / fotografie

prvek a link

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Peace_Today.jpg
https://en.wikipedia.org/wiki/Pulitzer_Prize_for_Editorial_Cartooning

13 / fotografie

prvek a link

<https://multimedia.ctk.cz/foto/document/18284728/76>
(zdroj ČTK)

14 / fotografie

prvek a link

<https://www.zsustek.eu/48-branna-cviceni.html>

15 / fotografie

prvek a link

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:HiroshimaGemba-kuDome6747.jpg>

16 / citát + fotografie

prvek a link

https://www.idnes.cz/technet/vojenstvi/atomova-valka-tesne-okamziky-close-calls.A150610_174228_vojenstvi_pka

17 / mapa

prvek a link

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_states_with_nuclear_weapons

18 / citát + fotografie

prvek a link

<https://www.youtube.com/watch?v=fa5kA9w7t0Q>
https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Soubor:Oppenheimer_Los_Alamos_portrait.jpg

Doporučená literatura

DULLIN, S., JEANNESSON, S., TAMIATTO, J.
Atlas studené války: 1947–1990: různé podoby globálního konfliktu.
Brno, 2020.

NÁLEVKA, V.
Horké krize studené války.
Praha, 2010.

ULVR, M.
Nukleární společnost ve Spojených státech amerických (1945–1964).
Praha, 2014.

Metodika Blok 5 / Studená válka Lekce 19

Studená válka

Autoři lekce (metodický a pracovní list):

Pavla Sýkorová
Josef Řídký
Michal Kurz

Grafická úprava:

Hedvika Vilinger Člupná

Fotografie použité v pracovním listu této lekce podléhají licenci ČTK (označeno v rámci zdroje jako ČTK (2022)). Bez písemného souhlasu držitele práv není dovoleno užít nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat tuto část materiálu vytvořeného v rámci projektu Dějepis+.

Dílo podléhá licenci [Creative Commons CC BY-SA 4.0](#)
[Uvedte původ–Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.](#)

Všechny metodiky a pracovní listy jsou
v elektronické podobě ke stažení na webových
stránkách dejepisplus.npi.cz.

Rok vydání 2022
Národní pedagogický institut České republiky
www.npi.cz

npi | Národní pedagogický institut
České republiky